

FØR OG NU

Høsterkøb

I middelalderen er egnen omkring Høsterkøb en del af det område, der af pave Urban den 3. stadfæstes som hørende under Den Katolske Kirke i Roskilde. Navnet er på det tidspunkt HUSFREKOP, hvilket betyder¹: ”Jord som en hustru, på et eller andet tidspunkt, har købt for egne penge”.

I Roskildebispens jordebog fra 1370 er navnet nærmest det samme, men i begyndelsen af 1600-tallet er navnet blevet til HØSTRUEKIØB, og derfra er ikke langt til nutidens HØSTERKØB.

Magleåsen

Magleåsen² ligger i et naturskønt morænebakkelandskab med småsøer, moser og tunneldale. Området når sit højdepunkt i Maglebjerg, der ligger 91 m.o.h., for derefter at falde ned mod Sjælsø, der ligger i en højde af 18 m.o.h. Mosearealerne har rødgran bevoksninger, men ellers er bøgetræet stedets karakteristiske bevoksning.

Magleås og familien Westenholz

Magleås er opført i 1910 af ægteparret Ellen Margrethe (f. Grut) og civilingeniør Aage Westenholz.

Aage Westenholz havde i årene 1885-1910 været direktør for det tidligere ØK datterselskab ”Siam Electricity Co.” i Bangkok³.

Han ejede desuden en række gummiplantager og var ved sin tilbagekomst til Danmark i 1910 en velhavende mand.

I årene op til 1910 havde Aage Westenholz erhvervet noget landbrugsjord og nogle mindre huse på Magleåsen, med henblik på at bygge sig en privatbolig. Da tiden var inde, lod han sin svoger, arkitekten Torben Grut, bygge den statelige og rummelige hovedbygning og den lange staldbygning. Kravet til rummelighed var nødvendigt, for allerede ved indflytningen havde familien, som det fremgår af relieffet over hoveddøren (de 4 kid) 4 børn, senere blev det til i alt 7. Villaen fik navn efter stedet og blev kaldt ”Magleås”.

Tiden, det store hus og de mange børn krævede mange tjenestefolk. Til husholdningen indendørs var ansat 7 personer, mens det udendørs arbejde blev varetaget af 1 chauffør, 1 gartner og 2 havemænd.

Westenholz-familien levede aktivt med i egnens liv. En af de helt store interesser var ungdomsarbejdet, især spejderbevægelsen. Interessen omsattes i praksis ved oprettelse af Birkerøds første spejdertrop, og Aage Westenholz blev formand for Frederiksborg Amts division af spejderbevægelsen, da denne blev stiftet på Magleås den 15. september 1911. En anden af Aage Westenholz store interesser var forsvarssagen. I forbindelse med 1. verdenskrig oprettede han sit eget motorcykelkorps med rekylgeværer, det såkaldte Korps Westenholz.

¹ iflg. Håndbog i Danske Stednavne

² ås = langstrakt bakkedrag.

³ Thailand

Magleås og familien Westenholz - fortsat

Familiens nære slægtninge boede i omegnen.

På Folehavegård tæt ved Hørsholm boede Aage Westenholz' søster; Mary Bess Westenholz. Af teologisk overbevisning var hun unitar⁴, men betragtede sig alligevel som medlem af Den Danske Folkekirke. Hun fastholdt sin ret til at betale kirkeskat, hvilket skabte en del undren i Hørsholm. Mest berømt blev Mary Bess Westenholz for sin uventede optræden i Rigsdagen i 1909, hvor hun marcherede ind og bemægtigede sig formandsklokken fra en noget chokeret⁵ formand. Hun meddelte forsamlingen, at de var "en hob fædrelandsløse lejesvende, der købslår og sjakrer om landets ve og vel". Dette var lige efter Alberti⁶ sagen og Rigsdagens behandling af forsvarssagen, så man kan måske nok forstå hendes afsky. Det kræver ikke den store fantasi at forestille sig, hvilken opsigt det vakte på den tid.

En anden søster, Ingeborg Dinesen, boede på Rungstedlund. I børneflokkene dér finder man senere så kendte navne som Thomas Dinesen og Karen Blixen. Det er ikke mindst onkelen på Magleås, der må punge ud, når Karens Blixen er i pengenynd på farmen i Afrika, hvilket sker ofte.

Lige overfor Magleås, på den anden side af Høsterkøbvej, bygges Aasebakken. I 1922 flytter Fru Westenholz bror Lennert Grut ind i det japansk inspirerede hus, sammen med 6 børn og en stor stab af tjenestefolk. I blandt en selskabsdame for husets japansk/engelske frue.

Familierne kom meget sammen og man mødtes ofte på Magleås eller Aasebakken. Begge huse førte også stor selskabelighed ud over familiens kreds. Ifølge private optegnelser indgik faste programpunkter som diskussionsaftener, musikaftener, oplæsning mv.

I 1935 døde Aage Westenholz.

Ellen Westenholz, som i 1913 havde fået tilskødet Magleås, solgte derefter ejendommen.

Perioden 1942-1950

Den nye ejer af Magleås var Kammerherre Greve Christopher Paus, Norge. Han døde allerede i 1944 og hans arving Thorleif Paus, solgte i 1945 Magleås til Ansgarstiftelsen⁷.

Den daværende biskop, Theodor Suhr, stillede bygningerne til rådighed for Sct. Joseph Søstrene, som indrettede et ferie- og rekreativcenter for deres egen orden. Snart fandt de dog hovedbygningen for upraktisk og købte i stedet Mikkelborg ved Kokkedal.

Derefter blev Magleås i et par år hjemsted for en væveskole for så i 1950 at blive købt af Fredsvennernes Hjælpearbejde⁸.

⁴ latin: unitas = enhed). En **unitar** tror, at kun Faderen er Gud, hvorimod Jesus og Helligånden ikke er guddommelige.

⁵ forsamlingen bestod udelukkende af mænd, idét kvinder hverken havde valgret eller var valgbare.

⁶ dansk justitsminister der i 1907 meldte sig selv til politiet for simpelt bedrageri.

⁷ den juridiske betegnelse for Den Katolske Kirke i Danmark

⁸ Mellempolitisk Samvirke

Højskoletiden

Mellemfolkeligt Samvirke indrettede Magleås til højskole, og den kendte højskolemand Johannes Novrup blev første forstander. Kort før hans død i 1960 udvidede Johannes Novrup, Magleås med den store foredragssal, en elevbygning⁹ og en forstanderbolig¹⁰.

Johannes Novrup efterfulgtes af den ligeså kendte Poul Dam, som senere blev folketingsmand.

Magleås fungerede som højskole indtil 1973, hvor en ny højskolelov med ændrede tilskudsregler, gav vanskeligheder for skoler af den størrelse.

Som Kursuscenter

I 1974 kom Magleås atter i Ansgarstiftelsens eje. Den Katolske Kirke købte Magleås af pastorale grunde. Som kirke i Danmark savnedes et sted nær København, som kunne danne ramme om møder, kurser og retræter, arrangeret af Bispedømmet eller af de katolske menigheder. Endvidere kunne stedet også bruges af Biskoppen i forbindelse med embedets mere repræsentative sider.

Efter en grundig restaurering genåbnede ejendommen i 1976 som kursuscenter. Som sådan, står den i dag til rådighed, ikke alene for Den Katolske kirke, men også for andre.

En tilpasning til tiden og gæsternes behov gjorde det nødvendigt at ombygge igen i 1990. Hovedhuset værelser blev alle udstyret med selvstændigt bad/toilet, eller demi-bad/toilet.

I 1994 blev Annexet fuldstændigt renoveret. Huset blev udstyret med en række eneværelser, alle med eget bad og toilet. Desuden blev der indrettet en mindre foredragssal kaldet ”Blå Sal”.

Lille Magleås

Når man kører op ad den lange indkørselsvej til Magleås ligger som den første bygning på venstre side et langt rødt hus. Det kaldes i dag Ll. Magleås men var oprindeligt hestestald og garage i den Westenholz'ske husholdning. Efter købet 1974 blev huset ombygget og indrettet til et kommunitet af Sct. Joseph Søstre.

I 1994 flyttede Sct. Joseph Søstrene fra Ll. Magleås. Huset indgår i dag i den almindelige kursusvirksomhed.

Kirkerum.

I Magleås' hovedbygning findes et kirkerum som kan benyttes af husets gæster.

Parken

Den store park - ca. 80.000 m² - støder direkte op til Rude Skov. Der er store plæner samt en sø, omgivet af pragtfulde rododendron. De mange stier fører alle rundt om søen og forbi mange særprægede træer. Kigger man på den collage, som hænger i glasgangen ved den store foredragssal, ser man, at der i bogstaveligste forstand blev bygget og plantet på bar mark i 1910. Parken fremtræder i dag som en naturlig forlængelse af Rude Skov.

⁹ i dag kaldet Annexet

¹⁰ i dag kaldet Gæstehuset

Vejkorset

Ved indkørslen til Magleås står et ca. 2 m. højt, smukt krucifiks af egetræ, som blev skænket til Magleås af Liobasøstrene i 1977.

Vejkorset stammer fra omkring 1930, hvor det oprindeligt blev rejst på Oberst Lund-Larsens grav på Garnisons Kirkegård. Denne grav blev sidste gang fornyet til den 31. december 1975.

For at sikre, at krucifikset ikke bare gik til, havde familien aftalt med Liobasøstrene i København, at denne nonneorden overtog krucifikset, når graven blev sløjfet.

Krucifikset blev af Liobasøstrene videregivet til den katolske kirkes bispedømme i Danmark, som efter en gennemgribende restaurering hos Fridtjof Johansen, lod det rejse ved Magleås. Krucifikset blev indviet onsdag den 12. oktober 1977.

Vor Frue Kloster, Aasebakken

Overfor indkørselen til Magleås ses indkørselen til Vor Frue Kloster på Aasebakken. At bygning og omgivelser minder om Magleås, skyldes ingen tilfældighed. Husene har samme arkitekt, Torben Grut, bror til Ellen Margrethe Westenholz

Siden 1942 har Aasebakken været rammen om et kloster for søstre af Den Hellige Benedikts Orden.

Ordenen blev stiftet på Monte Cassino¹¹ i året 529 af den hellige Benedikt af Nursia¹². Ordenen har såvel en mandlig som en kvindelig gren, hvis benediktinske motto er: "Ora et labora"¹³.

Ordensmedlemmernes vigtigste opgave er den højtidelige fælles tidebøn og dernæst arbejde.

Ved indvielse af søstrenes kapel i 1942, medbragte den daværende biskop Th. Suhr en antik Mariastatue som indvielsesgave. Denne statue fra det 15. århundrede kendes nu som "Vor Frue af Aasebakken".

Siden 1949 har der hvert år i maj måned været en Mariavalfart til Aasebakken.

Søstrenes kapel er åbent for besøgende.

¹¹ i Italien

¹² Europas værnehelgen, hvis hovedkrav til mennesket er: "At søge Gud i alt og tjene Ham i alle."

¹³ latin: bed og arbejde